

Centrum prevence v Brně

KYBERŠIKANA

Osnova:

- Co je kyberšikana?
- Jak se bránit kyberútokům?
- Jak se bezpečně chovat na internetu?
- ŠKOLA: Jak může předcházet a jak kyberšikanu řešit?
- RODIČE: Jak mohou své děti chránit a co dělat, pokud se dítě stane účastníkem kyberšikany.
- Odkazy na další informace a pomoc

Co je kyberšikana?

je **šikanování jiné osoby přes internet nebo mobilní telefony.**

- Pomlouvání, zastrašování, urážení, vydírání, zesměšňování nebo jiné ztrapňování.
- Pořizování zvukových záznamů, videí nebo fotek, jejich upravování a zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu.
- Vytváření internetových stránek, které uráží, pomlouvají nebo ponižují konkrétní osobu.
- Zneužívání cizího účtu/profilu.
- Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním

Jak se bránit kyberútokům?

1. **UKONČETE** – nekomunikujte s útočníkem, nesnažte se pomstít.
2. **BLOKUJTE** – zamezte útočníkovi přístup (kontaktujte poskytovatele služby, zablokujte si přijímání útočnickových zpráv a hovorů, změňte svou virtuální identitu).
3. **UCHOVEJTE DŮKAZY** – proveďte screenshot obrazovky nebo vyfotťte telefonem útočné komentáře/stránku/blog, nemažte zprávy.
4. **OZNAMTE** – dospělému (rodiče, učitel), odborná pomoc:

Kam se obracet:	Webová stránka:
Linka bezpečí	www.linkabezpeci.cz
Policie ČR	www.policie.cz
Hlášení závadového obsahu a aktivit v síti	www.stoponline.cz
	www.e-bezpeci.cz
	www.ditekrize.cz

Jak se bezpečně chovat na Internetu?

- VŽDY RESPEKTUJTE OSTATNÍ UŽIVATELE.
- DOBŘE PROMYSLETE, CO A KOMU POSÍLÁTE.
- NIKOMU NEZNÁMÉMU NESDĚLUJTE SVÉ OSOBNÍ ÚDAJE A CHRAŇTE SVÉ HESLO.
- SEZNAMTE SE S PRAVIDLY DANÉ SLUŽBY, AŽ VÍTE, CO JE ZAKÁZÁNO DĚLAT.
- NEBUĎTE NEVŠÍMAVÍ – pokud jste svědkem kyberšikany, oznamte dospělému, poradte oběti.

ŠKOLA: Jak předcházet?

- **Zanést do školního řádu pravidla** používání ICT, intranetu a mobilních telefonů (během vyučování, přestávkách, v areálu školy).
- **Informovat žáky o netiketě a „listině práv na internetu“**. O této listině by měli být informováni i rodiče nezletilých žáků, např. vyvěšením na webových stránkách škol.
- **Instalovat a využívat software**, který v učebnách vyučujícímu umožňuje informovat se přes svůj počítač, co právě žák na své ploše dělá. (Informovat o tomto opatření žáky a systém nezneužívat!)
- **Být vzorem** vhodného užívání moderních technologií.
- Pracovat na **povědomí žáků** o rizikovém chování na internetu (preventivní programy, začlenit témata do výuky).
- **Definovat kompetence** v rámci školy a na akcích konaných školou mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání).
- **Vzdělávat pedagogy**.

ŠKOLA: Jak předcházet?

Na úrovni jednotlivých pedagogů:

- Posilovat **empatii** mezi žáky.
- Pracovat na pozitivním **klimatu** třídy, školy, vytvářet **dobré vztahy** mezi žáky i kolegy.
- Vést k **úctě** k druhým lidem.
- Dávat žákům **pozitivní zpětnou vazbu**.
- Důsledně zakročovat vůči individuálním projevům agrese.

ŠKOLA: Řešit nebo neřešit?

Argumenty, proč **ANO**:

- ✓ Kyberšikana se často děje mezi dětmi, které se znají a jsou i spolužáci. Přirozeně se pak **problém přenáší** ze **světa virtuálního do skutečného**, tedy prostředí třídy. Škola se **musí starat** o své klima, musí zajistit práva dětí i zaměstnanců.
- ✓ Škola, která **řeší problémy**, postupuje **správně** a zajišťuje si tak dobrou publicitu.
- ✓ Pokud ji nebude řešit, dává žákům, kteří o kyberšikaně vědí, signál, že ji mohou páchat také a nebudou za ni potrestáni. Tímto způsobem v nich budujeme **škodlivé vzorce** chování, které pak mohou předávat dále.

Argumenty, proč **NE**:

- Pokud kyberšikana probíhá mimo budovu školy (či mimo školní akci), není to problém školy.
- Řešení kyberšikany ve škole vyvolává negativní publicitu a odradí potenciální klienty (rodiče nově přijímaných žáků).
- Nástroje, které škola k řešení použije, nemusí fungovat (např. rodiče útočníka nespolupracují).

ŠKOLA: Jak řešit?

Stanovisko MŠMT (2009): Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví.

1. Podpořit oběť a zajistit její bezpečí
2. Zajistit co nejvíce důkazních materiálů
3. Incident vždy vyšetřit
4. Informovat rodiče
5. Zkonzultovat řešení s dalšími institucemi
6. Žádat konečný verdikt a informace (PČR, OSPOD, PPP...)
7. Zvolit odpovídající opatření v souladu se školním řádem
8. Realizovat preventivní opatření.

RODIČE: Jak můžete chránit své dítě?

1. **Vysvětlete** dítěti, že pro kontakt v online světě platí **stejná pravidla** jako ve **skutečném světě**. Kybersikana ubližuje, způsobuje skutečnou duševní bolest ve skutečném světě.
2. **Seznamte se s pravidly** používání Internetu či mobilního telefonu a vysvětlete tato pravidla svým dětem, které je budou používat. Uvědomte si, že vaše dítě může být oběť i pachatel. Vedte děti k takovému chování, které bude chránit nejen je, ale i ostatní uživatele.
3. **Sledujte aktivity svých dětí**, když jsou online. Zajímejte se o to, k čemu vaše dítě mobil či Internet používá. Mluvte s dětmi o tom, co dělají, kde si zakládají svůj profil a jaké informace o sobě sdělují. Nerozumíte všem komunikačním technologiím? Děti vám s tím pomohou a ukáží vám, jak co funguje.
4. **Používejte filtrační a blokační software.**
5. **Všímejte si změn chování**, varovných znaků toho, že se děje něco neobvyklého, jak se dítě při elektronické komunikaci chová, včetně reakcí dítěte na vaši přítomnost.
6. **Dejte** dítěti najevo, že za vámi **může přijít s problémem**, vedte jej k bezpečné otevřené komunikaci.
7. **Budte vzorem vhodného užívání** moderních technologií. Neobtěžujte a nevtipkujte o ostatních v online světě, obzvláště pokud jsou nablízku děti. Nepište SMS, zatímco řídíte. Vaše děti se dívají a učí se.

RODIČE: Co dělat, když zjistíte, že je vaše dítě účastníkem kyberšikany:

1. **Ujistěte** se, že se vaše dítě (oběť) **cítí v bezpečí** a zajistěte mu **bezpodmínečnou podporu**. Rodiče musejí svými slovy a činy ukázat dětem, že i oni chtějí stejný konečný výsledek: **aby kyberšikana přestala**.
2. **Vyšetřete** situaci tak, abyste **plně porozuměli tomu, co se stalo**, kdo byl do kyberšikany zapleten, a jak to všechno začalo. Nalezení hlavní příčiny kyberšikany vám pomůže rozhodnout se pro adekvátní řešení – ať už bylo vaše dítě obětí nebo agresorem.
3. **Vyhňte se bezprostřednímu zákazu** přístupu na e-mail, sociální sítě, mobil, popř. Internet jako takový. Tato strategie nefunguje a řešení spíš ztěžuje.
4. **Naplánujte schůzku** s učitelem/vedením školy, abyste věc mohli **společně probrat**.
5. **Spolupracujte s poskytovatelem internetové služby**, mobilním operátorem nebo správcem chatovací místnosti. Společně můžete vyřešit danou záležitost, nebo odstranit nevhodný materiál.
6. **Někdy** je vhodné **kontaktovat policii**. Např. tehdy, když je vyhrožováno fyzickým napadením nebo může být spáchán trestný čin (únos, posílání erotických fotek dětí a mladistvých apod.)

Kde se dočíst další informace?

- MŠMT Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Příloha č. 7 Kyberšikana)
- <https://www.e-bezpeci.cz/>
- www.napisnam.cz (poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu)
- www.bezpecnevkyberprostoru.cz
- www.horkalinka.cz
- www.bezpecne-online.cz
- Projekt E-Nebezpečí pro učitele (www.e-nebezpeci.cz) –
- Bezpečně on-line (www.bezpecne-online.cz) – stránky pro teenagery, rodiče a učitele s informacemi o bezpečném používání internetu, prevenci a řešení kyberšikany
- Minimalizace šikany MIŠ (www.minimalizacesikany.cz)

Centrum prevence v Brně

Adresa: Hapalova 22, Brno 621 00

E-mail: prevence@podaneruce.cz

Mobil: 773 789 708

centrum_prevence_v_brne

Centrum prevence v Brně